

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

49 Crimina non delet reliquorum, crimine vincetus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

diaboli incidunt, qui punito hora, necdum discipulis sunt magistri: Et sic Innocentius a ait, [Miserum est eum fieri magistrum, qui necdum didicit esse discipulus.]

C. I. ¶ Neophytus in Episcopum non est ordinandus.

Unde in Niceno concilio, c. 2. legitur.

Quoniam h. multa, sive per necessitatem, sive ex quacunque i causa, contra regulam gesta sunt, ita ut homines ex vita gentili nuper adhuc catechizati, vel instructi, statim ad spirituale baptismum venissent, & continuo, cum baptizati, etiam ad Episcopatum vel presbyterium proventi sunt; recte igitur visum est de cetero nihil tale debere fieri. Nam & tempore opus est, ut sit catechumenus, & post baptismum multa probatione indiget. Evidens namque est apostolicum preceptum, dicens, c. [Non neophytum, ne forte elatus in iudicium incidat & loquatur diaboli.] Si vero procedente d. 2 tempore aliquid mortale 3 peccatum admiserit, & convictus duobus vel tribus testibus fuerit, cesset a clero, qui huiusmodi est. Si quis vero prater hac fecerit, tanquam contraria statuti sancti concilii gerens, ipse precipitabitur de statu sui cleri.

1 ¶ Quacunque causa] Græcè est: ἢ ἀδωσ ἰπέρυ. ἢ ἄν τῶν αἰθέρων: quod Dionysius vertit, aut alias cogentibus hominibus.

2 ¶ Procedente] ἄπειρῶ, id est, procedente: sed ubi glossam non est mutatum.

3 ¶ Mortale] ἄβειν vox ista à prisca versione. Græcè est, ἄλογον π αμαρτήματα: quod Dionysius vertit, delictum animæ. Neophyti vero hodie appellantur, propositum sacra religioni noviter assumentes.

C. II. ¶ Qui dicatur Neophytus.

Unde B. Gregorius scribit Synagoga Episcopo, & alii Episcopo, lib. 7. f. epist. 100.

Sic ut neophytus tunc dicebatur, qui initio h. i sanctæ fidei erat eruditione plantatus; sic modo neophytus habendus est, qui repente in religionis habitum plantatus, ad ambiendos honores & sacros irrepserit. ¶ Ordinate ergo ad ordines accedendum est. Nam casum appetit, qui ad summi k. loci fastigia postpositis gradibus per abrupta quærit ascensum. Scimus autem, quod adificati parietes non prius tignonum pondus accipiunt, nisi à novitatis suæ humore siccantur: ne si antea pondera, quam solidentur, accipiant, cunctam simul fabricam ad terram deponant.

1 ¶ Initio sanctæ] In lib. 7. epist. 100. ubi habetur prior pars huius capituli usq. ad vers. Scimus autem, legitur, in sanctæ fidei erat conversatione plantatus. lib. autem 3. ep. 31. sive c. gr. (ubi & eadem ferè iudem verbi habentur, ac præterea sequenti parti usque ad finem) legitur hoc loco, qui adhuc noviter erat plantatus in fide.

DISTINCTIO XLIX.

1 E Cce, à quibus virtus debeant esse immunes, qui in Episcopum sunt ordinandi. Qui enim intercessores pro populo ad Deum parantur, necesse est, ut eius gratiam bene vivendo mercantur. Unde Gregorius ait in postorali. ¶ Sollicitè formulandum, ne qui placare posse iram Dei creditur, hanc ipse ex proprio reatu mercatur. Cuncti enim liquidò novimus, quia, cum i qui dissiacet ad intercedendum mittitur, i uti animus ad deteriora provocatur. Qui ergo adhuc desiderii terrenis adstringitur, caveat, ne distriat iram iudicis gravius accendens, dum loco delectatur gloria, fiat subditus au-

a Epist. 12. ad Anselmum. b Martinus Braac, Episcopus cap. 22. c. 1. Tim. 3. d. al. procedente. orig. e. al. magni. f. Et lib. 5. epist. 31. Vigilio Episcopo Arelatensi. g. Polyc. l. 2. tit. 2. Anst. l. 6. c. 26. lvo part. 5. c. 231. h. al. in initio. i. al. dicit. k. al. summa.

tor rursus. Soterter ergo se quisq. motuans, nec a locum regimini assionere audeat, si in se adhuc vitium dammatiliter regnat: nec i, quem crimen depravat proprium, intercessor fieri appetat pro culpa aliorum.

C. I. ¶ Sacrificium Deo non offerat, qui vitium est maculatus.

Idem in eod. pastoralis eod. c. 11. continetur.

Hinc etenim superna voce ad Moysem dicitur, [Loquere ad Aaron: homo de semine suo per familias, qui habuerit maculam, non offerat panes Domino Deo suo, nec accedat ad ministerium eius.] Vbi & repente subiungitur. [Si cæcus fuerit, si claudus, si vel parvo, vel grandi & torto naso, si fractio pede, vel manu, si gibbus, si lippus, si albuginem habens in oculo, si jugem scabiem, si impetiginem in corpore, vel ponderosus, si Cæcus quippe est, qui superæ contemplationis lumen ignorat: qui presentis vitæ tenebris pressus, dum venturam lucem nequaquam diligenter conspiciat, quògressus operis porrigat, e nescit. Hinc etenim prophetant Anna dicitur d. [Pedes sanctorum suorum servabit, & impis in tenebris contrescent.] ¶ Claudus vero est, qui quidem, quò pergere debet, aspiciat; sed per infirmitatem mentis, vitæ viam perfectæ e non valet tenere, quam videt: quia ad virtutis statum dum fluxa consuetudine non erigitur, quò per desiderium inmittitur, illius gressus operis efficaciter non sequuntur. Hinc etenim Paulus dicit f. [Remissus manus, & dissoluta genua erigebat, & gressus relictos facie pedibus vestris; ut non claudicans quaereret, sed magis sanetur.] ¶ Parvo autem naso est, qui ad tenendam mentis am discretionis idoneus non est. Naso quippe odores, fetoresque discernimus. Recte ergo per nasum discretio exprimitur, per quam virtutes eligimus, delicta reprobamus. Unde & in laude sponsæ dicitur g. [Nasus tuus, sicut torus, quæ est in libano.] quia nimirum sancta ecclesia, quæ ex causis singulis tentamenta prodeant, per discretionem conficit, & ventura vitiorum bella ex alto deprehendit. Sed sunt nonnulli, qui dum æstimari hebetes nolunt, sepe se quibusdam exquisitiõibus plus quam necesse est exercentes, ex nimia subtilitate falluntur. Unde hic quoque subditur, [vel grandi & torto naso.] Nasus enim grandis & tortus est, discretionis subtilitas immoderata: quæ dum plus quam decet exercerit, actionis viæ reclinat in eam ipsa confundit. ¶ Fractio autem pede vel manu est, quæ viam Dei pergere omnino non valet, atque à bonis actibus funditus exors vacat: quatenus hæc, non ut claudus, saltrem cum infirmitate teneat, sed ab his omnimodo alienus existat. ¶ Gibbus vero est, quem terra: sollicitudinis pondus deprimit, ne unquam ad superna respiciat, sed solis his, quæ in infimis calcantur, intendat: qui & si quando aliquid ex bono patriæ celestis audierit, ad hoc, nimirum perverfa confiterendum pondere pragravatus, cordis faciem non attollit: quia cogitationis statum erigere non valet, quem terra: sollicitudinis usus curvum tenet. Ex horum quæque specie psalmista h. dicit, [Incurvatus sum, & iniquitatis iniquequæ.] Quorum culpam quoque per semetipsam veritas reprobans ait, i. [Semen autem, quod in sinu cecidit, hi sunt, qui audiunt verbum, & à sollicitudinibus, & divitiis, & voluptatibus vitæ euntres suffocantur, & non referunt fructum.] ¶ Lippus vero est, cuius quidem ingenium ad cognitionem veritatis emicat, sed tamen hoc carnalia opera obscurant. In lippis quippe oculis pupille sanæ sunt, sed humore defluente infirmantes & palpebræ grossescunt: quæ quia infusione crebra alteruntur, etiam acies pupillæ vitiantur. Et sunt nonnulli, quorum sensum carnalis vitæ operatio fauciat, qui

a Ne.] orig. b hermafus. vulgata. c. al. dirigat. d. i. Reg. 2. e. al. perfecte. f. Hebr. 12. g. Cant. 7. h. Psal. 118. i. Luc. 5. k. infirmitate.] orig.

videre recta subtiliter per ingenium poterant, sed usu pravorum actuum caligant. Lippus itaque est, cuius sensum natura exacuit, sed conversationis pravitas confundit: cui bene per Angelum dicitur *1.* [Collyrio unguis oculos tuos, ut videas.] Collyrio quippe oculos, ut videamus, inungimus, cum ad cognoscendam veri luminis claritatem, intellectus nostri aciem medicamine bonae operationis adjuvamus. ¶ Albuginem vero habet in oculo, qui veritatis lucem videre non sinitur: quia arrogantia sapientiae seu iustitiae caecatur. Pupilla namque oculi nigra, videt: albuginem tolerans nihil videt: quia videlicet sensus humanæ cogitationis, si sultum se, peccatoremque intelligit, cognitionem intimam claritatis apprehendit. Si autem candorem sibi iustitiae sive sapientiae tribuit, à luce se supernae cognitionis excludit: & eò claritatem veri luminis nequaquam penetrat, quò se apud se per arrogantiam exultat, sicut de quibusdam dicitur *b.* [Dientes enim se esse sapientes, stulti facti sunt.] ¶ Iugem vero habet scabiem, cui carnis petulantia sine cessatione dominatur. In scabiie etenim fervor viscerum ad cutem trahitur, per quam rectè luxuria designatur: quia si cordis tentatio usque ad operationem profilit, nimirum fervor intus, usque ad cutis scabiem prorumpit, & foris jam corpus lauciat: quia dum in cogitatione voluptas non reprimitur, etiam in actione dominatur. Quasi enim cutis pruriginem Paulus curabat abstergere, cum dicebat *c.* [Tentatio vos non apprehendat, nisi humana:] ac si aperte diceret, Humanum quidem est tentationem in corde perpeti: demoniacum vero est in tentationis certamine in operatione sperari. ¶ Impetiginem quoque habet in corpore, quisquis avaritia vastatur in mente: quæ si in parvis non compescitur, nimirum sine mensura dilatur. Impetigo quippe sine dolore corpus occupat, & absque occupati tacto excrescens membrorum decorum fœdat: quia & avaritia captivam animam, dum quasi delectat, exulcerat: dum adipiscenda quaque cogitationi obicit, ad inimicitias accendit: & dolorem in vulnere non facit, quia æstuantis animo ex culpa abundantiam promittit. Sed decor membrorum perditur, quia aliarum quoque virtutum per hanc pulchritudo depravatur: & quasi totum corpus exasperat, quia per universa vitia animum supplantat, Paulo attestante, qui ait *d.* [Radix omnium malorum est cupiditas.] ¶ Ponderosus vero est, qui turpitudinem non exercet opere, sed tamen ab hac cogitatione continua sine moderamine gravatur in mente: qui nequaquam quidem usque ad opus nefarium rapitur, sed eius animus voluptate luxuriæ sine ullo repugnationis obstaculo delectatur. Vitium e quoque est ponderis, cum humor viscerum ad virilia labitur, quæ profectò cum molestia dedecoris intumescent. Ponderosus ergo est, qui totis cogitationibus ad lasciviam defluens, pondus turpitudinis gestat in corde: & quamvis prava non exerceat opere, ab his tamen non evellitur mente, nec ad usum boni operis in aperto valet assurgere, quia gravat hunc in abditi pondus turpe. ¶ Quisquis ergo quolibet horum vitio subigitur, panes Domino offerre prohibetur: ne i profectò diluere aliena delicta non valeat is, quem adhuc propria devastant. ¶ Quia igitur paucis ad magistrum pastorale dignus qualiter veniat, atque hoc indignus qualiter pertimescat, ostendimus, nunc is qui ad illud dignè pervenerit, in eo qualiter vincere debeat, demonstravimus.

1 ¶ Ne profectò] Sic etiam in originali impresso. In aliquot Gratiani manuscriptis legitur, Nec profectò diluere aliena delicta valet is, quem adhuc propria devastant.

a Apoc. *b* Rom. 1. *c* 1. Cor. 10. *d* Timoth. 6. *e* Sic & Arnobius.

C. II. ¶ *In doctus, terrena lucra scilicet, vitiis ordinari non debet.*
 Item Hieronymus a super Malachiam, ad c. 1.
 Sacerdotes nomen Domini despiciunt, & quantum ad se, panem pollutum offerunt, qui ad altare indignè accedunt, qui que dato munere sacerdotium præsumunt. Panem quoque pollutum, qui doctrinam Domini in populo malè dispergit, *b* & qui honorat potentem, & despiciit pauperem. & infra. ¶ (Si offeratis cæcum ad immolandum, nonne malum est? &c.) superius accusati de panibus, nunc accusantur de victimis. Cæcum animal offert, qui ordinat indoctum loco docti, magistrumque facit, qui vix discipulum esse poterat. Claudum offert, qui lucra terrena quarentem locat, utpote pedem in diversâ ponentem, unum in divinis, alterum in carnalibus: cui potest inferri illud de libro Regum (Viquequò claudicatis in duas partes?) Languidum offert, qui vitiosum habet pro religioso, qui que tardum, & pigrum probat i patientem, dicens illum negligentie redarguendum. Indignum est enim dare Deo, quod dedignatur homo.
 ¶ Probat patientem] Sic interpingitur etiam in manuscriptis, & in glossa, cum tamen ita possit etiam distingui, & pigrum probat, patientem dicens illum, &c.

DISTINCTIO L.

1 *ps* **E**X præmissis auctoritatibus liquido monstratum est, quòd variis criminibus irretiti in sacerdotes ordinari non possunt. Nunc autem de eisdem queritur, utrum post peccatum c penitentiam, vel in propriis ordinibus remanere, aut ad majores gradus conscendere valeant. Multorum auctoritatibus, variis criminibus irretiti, à propriis ordinibus dejectantur, & ab accessu majorum prohibentur.

C. I. ¶ *Lapsi in suum ordinem reparari non possunt.*
 Unde Gregorius ad Constantino Mediolanensi Episcopo, lib. 4. epist. 17. f. v. cap. 61.

SI d lapsi ad suum ordinem revertendi licentia concedatur, vigor canonice proculdubio frangitur disciplina: dum pro reversionis spe, prava actionis desideria quisque concipere non formidat. & post pauca. ¶ Illud igitur præ omnibus studere, ut lapsos in sacrum ordinem nullius vobis supplicatio aliquo modo revocare suadeat: ne hujusmodi non statuta, sed temporaliter dilata credatur esse vindicta.

C. II. ¶ *Qui post suam ordinationem labitur, depositus permanebit.*
 Item Martinus Papa I. Amando Episcopo.

Qui e semel post suam ordinationem in lapsum ceciderit, deinceps jam depositus erit, nullumque gradum sacerdotii poterit adipisci.

C. III. ¶ *Presbyter post lapsum nulla ratione in sacro ordine reparari valet.*
 Item Gregorius Papa Sabiniano Episcopo, lib. 7. epist. 25.

Presbyterum f de quo nos fraternitas tua latoris præsentium legatione & consuluit, nulla ratione in sacro ordine post lapsum, aut permanere, aut revocari posse cognoscas. Circa quem tamen mitius agendum est: quia commissum facinus facili dicitur professione confessus.

a Sensus aliquis ex parte. *b* al. disperse. *c* al. actum. *d* Anselm. lib. 3. cap. 25. & lib. 1. cap. 13. l. v. part. 6. cap. 30. Panorm. l. 2. cap. 145. *e* Panorm. l. 3. cap. 141. *f* Anselm. l. 3. cap. 26. *g* al. relatione.

